

Enerji İstatistik Notu 36: Enerji Oyununu Değiştirebilecek Üç Anahtar Nokta

Tek cümle: “Çin’in gaz üretim artışı, Hindistan’da petrol üretim düşüşü ve Avrupa’nın iç üretimi 2040-50’ye uzatma sinyali angörülerini değiştirebilir”

Barış Sanlı, barissanli2@gmail.com

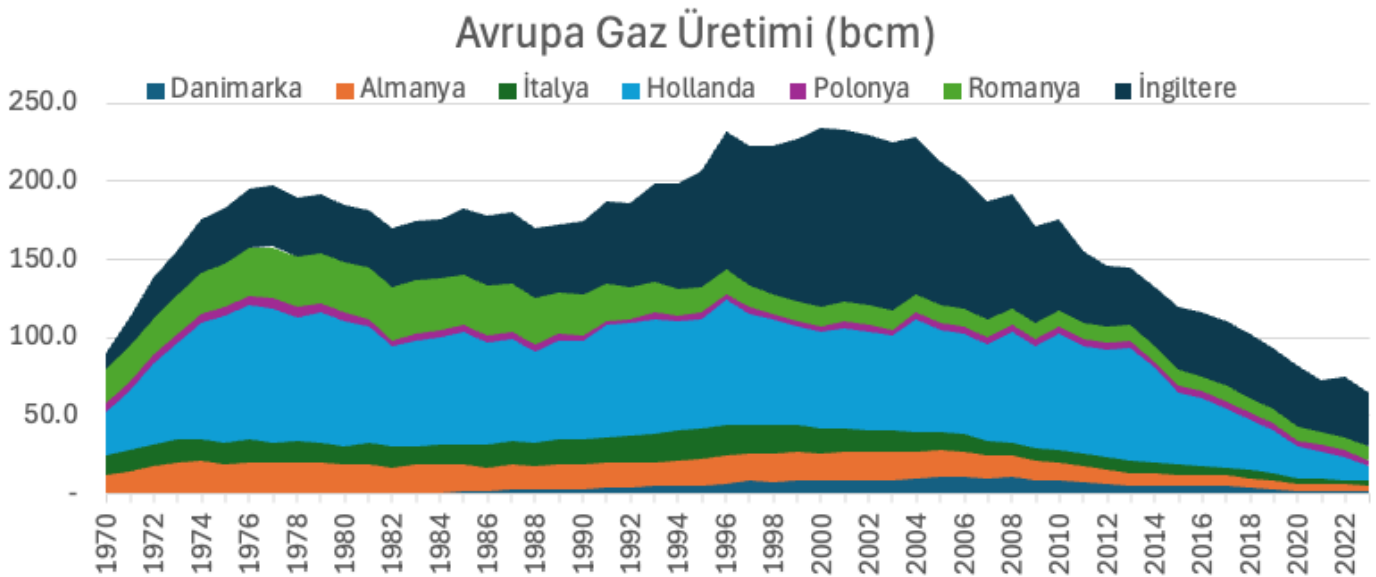
Stratejik analizde, kaotik bir dünyayı girdi, bilinmezlerin kalıcılığını kabul ederek, “şartların neleri” dikte ettireceğine odaklanılması tavsiye edilir. Bu notta 3 istatistikle, geleceğe şekil verecek 3 nokta ve istatistiğe değinilecektir.

Draghi’nin raporunda çok önemli bir kısım dikkat çekmektedir¹. Tam olarak yerli üretimi arttırmaya yönelik daha önce görmediğimiz bir vurgu vardır. Aynen tercümesi ile şu şekildedir(s26):

“Yerli üretim, 2040'larda ve 2050'lerde son gaz moleküllerini tedarik ederek arz güvenliğini sağlamada ve jeopolitik gelişmelerden etkilenmemede önemli bir rol oynayabilir. AB'deki iç üretim son yıllarda hızla azaldı, son on yılda yarı yarıya azaldı ve yalnızca 2022'de yıllık bazda %7,2 azaldı. Buna rağmen, Üye Devletlerin AB'nin arz güvenliği ve fiyat istikrarı konusunda iç arzın oynadığı rolü değerlendirmeleri önemlidir.”

- **Domestic production could also play a key role in ensuring security of supply and to avoid being affected by geopolitical developments, supplying the last molecules of gas in the 2040s and 2050s.** Domestic production in the EU has rapidly decreased in recent years, having halved in the past ten years and reduced by 7.2% year over year in 2022 alone. Despite this, it is important for Member States to assess the role that domestic supply plays concerning the EU's security of supply and price stabilisation.

Avrupa Birliği’nde çok da sesli dile getirilmese de, Norveç’in gaz üretiminin de TTF üzerinden satılması büyük rahatsızlıklara sebep olmuştu. Peki AB üretimi ne olmuştu? Aslında İngiltere’yi de çıkardığımızda ortada neredeyse 35 bcm civarında bir üretim var ve hızla düşüyor.

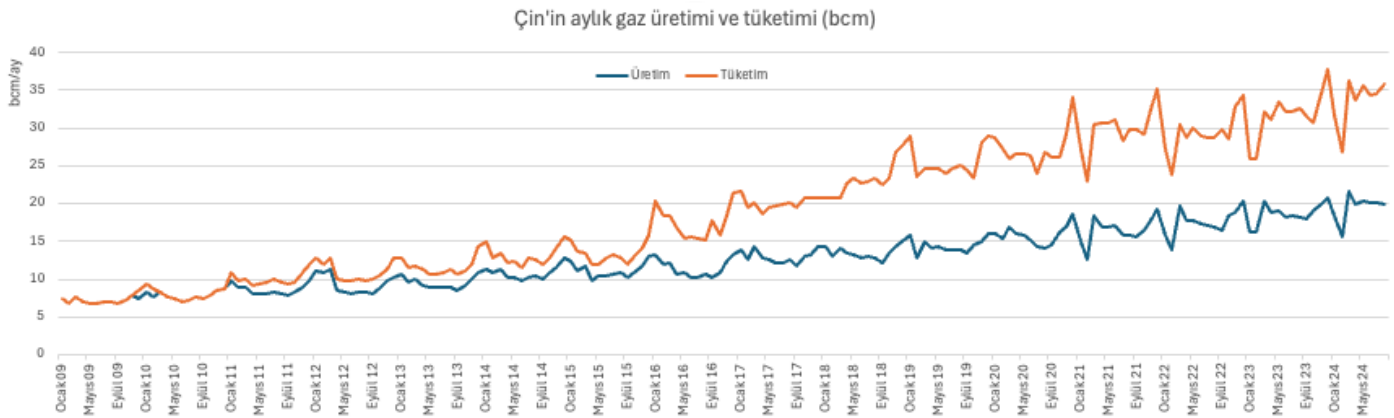
¹ https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en

Energy Institute istatistik değerlendirmesine göre bu düşüş rakamı %13'ler civarındadır. Yani daha da düşmeye devam edecektir².

Çok uzun süredir AB, gaz konusunda Türkiye'nin bir 3-5 yıl gerisinden geldiğini gözlemliyoruz. Gerek hızlı LNG terminaller, gerek yerli arama konularında arka arkaya koyduğumuzda, (hatta YEKDEM yerli katkısı da düşündüğümüzde), şartların AB'ye neleri dikte ettireceğini Draghi raporu da net olarak anlatmaktadır. Sorun bu dönüşün nasıl olacağıdır. Muhtemelen metan emisyonlarının azlığı bir nokta olabilir. AB gaz talebinin de düşüşü gözden kaçmamalıdır. Fakat güneşten dolayı kışın her halükarda bir yakıt boşluğu vardır. Pil bunu dolduramaz. O hızda rüzgar yatırımı da gelmemektedir. Draghi raporunda bu sebeple 2040-2050 denmesi çok önemli bir işarettir.

İkinci nokta ise Çin'in gaz üretimidir. 2023 yılında Çin en büyük 4. üreticiydi. Burada İran konusu teknik sebeplerden ayırmak gerekir. Bu sebeple nihai tüketim için 3. Büyük üretici olarak da değerlendirilebilir.

1. ABD 1.03 Trilyon m3
2. Rusya 586 milyar m3
3. İran 251.7 milyar m3
4. Çin 234.4 milyar m3
5. Kanada 190.3 milyar m3
6. Katar 181 milyar m3

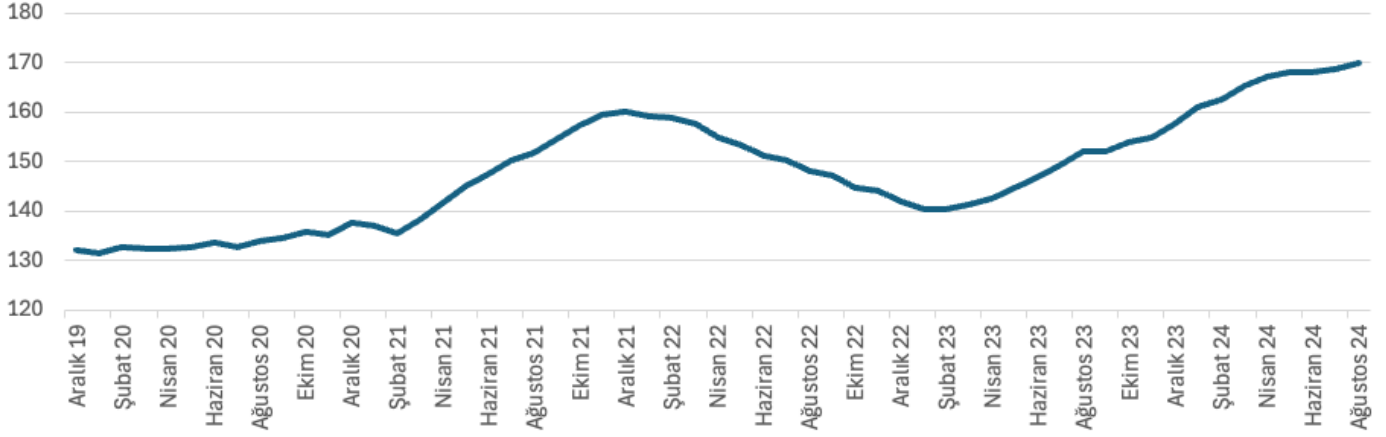
Çin gaz tüketimi durmamış görünmektedir³. İlk Trump döneminde Çin ABD'den mal almayı kabul etmiş ama bunu yerine getirmemişti. Şimdi en rahat satın alabileceği ürünlerden bir tanesi ABD LNG'sidir. 2022 ve 2023 yılında bu LNG'leri Avrupa'ya da yüksek fiyatlardan satmıştı. Fakat Çin'in kendi üretimi de istikrarlı bir şekilde artmaya devam ediyor.

Gerek Avrupa'nın düşen üretimi, gerek Çin'in artan arz-talep farkı küresel gaz talebinin geleceği adına bir sinyal de vermektedir. Buradaki temel sorun fiyattır. Eğer 9 \$/mmbtu üzeri fiyatlar devam ederse, bu talep dinamikleri değişir. Fakat Çin'deki yerli üretim artışı basit ortalama ile son 1 yılda %7 civarındadır. Bu son dönemde talep açığında bir duraklama dönemine girilmesine sebep olmuştur. Bir değişim oluyordur olabilir.

² <https://www.energyinst.org/statistical-review>

³ <https://jodidb.org>

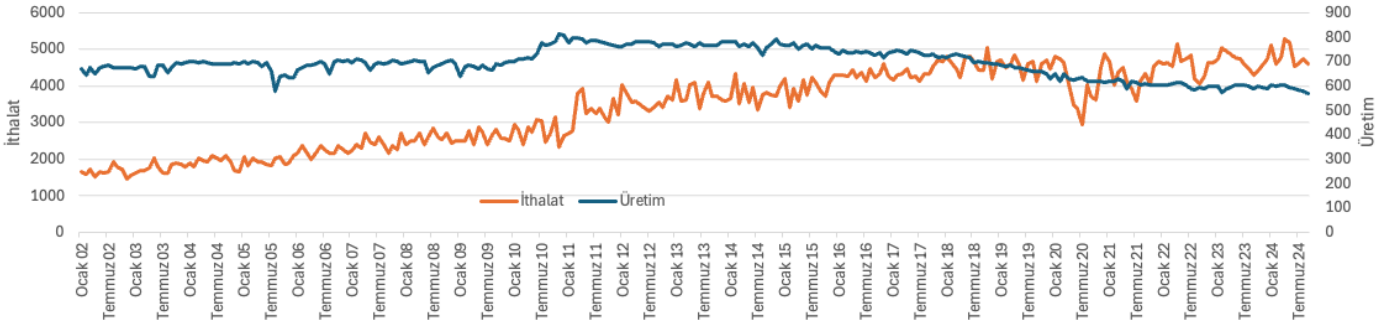
Çin Talep-Üretim bcm (12 aylık hareketli toplam)

Son nokta ise küresel petrol talebinde ikinci Çin denilen Hindistan'ın durumudur. Genelde Hindistan talebinin yıldan yıla 250.000 v/g civarında artacağı beklenir. Bu da küresel petrol talep artışının %25'idir. Fakat Hindistan'da son dönemde 2024 üretim hedeflerinin altında kaldığı istatistikler yayınlanmaktadır. Üretim düşüşünü durdurmakta zorluk yaşıyor olabilir.

Hindistan talebi çok güçlü bir artış göstermemektedir. Diğer taraftan rafineri kapasite fazlası olduğundan ithal ettiği ham petrolün bir kısmını da işleyip satmaktadır. Fakat Hindistan üretiminde yıldan yıla yaklaşık 20.000 v/g 'de durdurulamaz bir düşüş var gibidir. Yani talep artmasa da, iç üretimdeki düşüş de ek bir dalga getirmektedir. Hindistan petrol talebinin Çin büyüklüğü ile kıyaslayınca 10 mv/g'den az olmaması beklenir. 2023'de ürün talebi 5.5 mv/g civarındadır.

Hindistan Petrol Üretim ve İthalatı (Bin Varil/gün)

Hindistan İthalat/Üretim Oranı

